XXIX évfolyam. Csáktornya, 1912. december 15-én. 50. szám.

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési dijak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egysze: rvasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 kor
Negyed évre . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számittatnak.

Nyilttér petitsora 50 fillér.

Felelős szerkesztő: ZRÍNYI KÁROLY.

Főszerkesztő: MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos: STRAUSZ SÁNDOR.

Karácsonyi vásár.

Talán emberemlékezet óta nem volt ilyen szomorú, ilyen kilátástalan esztendejük kereskedőinknek s iparosainknak egyaránt. Ha török-tatár tarolta volna le országunkat, ha mirajtunk száguldott volna keresztül valamely gyilkos háború, még akkor sem lehetnének sivárabb, kedvezőtlenebb gazdasági viszonyaink, mint manapság, mikor még csak a szomszédunkban csatáz szerb, bolgár, görög és török.

A karácsonyi vásár is valószinüleg úgy üt be kereskedőinknek, mint ahogyan nem ütött be ebben az esztendőben husvét, a tavaszi és őszi szezon. Szóval a karácsonyi vásár minden inkább lesz, mint vásár, mert vásárolni a mai időkben ugyan kinek volna kedve, de ha kedve volna is, kinek van hozzá pénze.

S mégis szükségesnek véljük, hogy mint minden esztendőben, úgy az idén is felemeljük szavunkat karácsonyi vásár alkalmából a magyar iparpártolás érdekében, hogy megvédelmezzük azt az idegen konkurrencia ellenében. S ha más esztendőkben minden igaz érzesü magyar honfiu és honleány lelkére kötöttük, hogy mindazt, amit magyar kéz előállithat, magyar gyáros műhelyeiben gyárthat, mindazt csakis magyar termékből vásároljuk, még szükségesebbnek tartjuk hangoztatni ebben a szomorú esztendőben, amikor a gazdasági válság is súlyos nyomokat hagy maga után. Ma kisebb a vásárlási kedv, mert az anyagi viszonyok nem engedik meg a költekezést, de ez a kis vásárlás azután csakugyan kell, hogy a magyar iparpártolás jegyében foljék le. Ha már elveszett ennek az esztendőnek minden gazdasági eredménye, mentsük meg legalább azt, ami még megmenthető s igyekezzünk a magyar iparnak, ha még oly kis mértékben is, mint aminő gyenge erőinktől kitellik, valamelyes vevőközönséget biztositani.

Még a legszegényebb ember is, ha a föld alól kell, hogy előteremtse is, karácsonykor valamely kellemes meglepetésben óhajtja részesiteni hozzátartozóit. Most, hogy szükös viszonyaink azt a kis meglepetést is redukálni kényszeritik, kötelességünk, hogy ezzel a kis vásárlással a magyar ipar termékeit pártoljuk s csakis azt vegyük, amit magyar kéz produkált, magyar nyers anyagokból.

Bizonyos, hogy nagyon sok, igen jóravaló magyar iparosnak s kereskedőnek jövendője attól függ, miképen vág be neki a karácsonyi vásár. A mi érdekünk, hogy ezek a derék magyar iparosok és kereskedők ne essenek el ennek a rettenetes esztendőnek válságos viszonyaiban, hanem hogy újra talpra állva nagyjá, hatalmassa legyek a magyar ipart és kereskedelmet.

Mirajtunk, vásárló közönségen mulik tehát, hogy ez esztendőben még fokozottabb mértékben ügyeljünk arra, hogy csakis azt, amit magyar kéz állitott elő, vásároljuk karácsonyi ajándékképen, mert csakis a magyar ipar pártolásával menthetjük meg talán még azt, amit hazánkban megmenteni lehetséges.

A belügyminiszter a Zsófia gyermekkórházért.

A Gyermekszanatorium egész országos akciójának az élén Hohenberg Zsófia hercegnő és gróf Zichy János vall. és közokt. miniszter állanak. Az ő nevük nem kizárólag dísz az egyesület homlokán, hanem oly nagy erkölcsi tőkéje a mozgalomnak, amelyből táplálkozik az egyesület egész életereje. Gróf Zichy János miniszteri állásának nagy terhei mellett személyesen vezeti az immár hatalmasan megnőtt gyermekszanatoriumi mozgalmat is és elsősorban neki s a munkában érdemes és tiszteletreméltó társainak, Bezerédy Viktor belügyi államtitkár, ügyv. elnöknek, Bosnyák Zoltán, Náray Szabó Sándor és Ruffy Pálnak köszönhető, hogy a Balatonalmádi Zsófia Gyermekszanatorium már teljesiti hivatását s hogy a Zsófia Központi Gyermekkórház felépitése is küszöbön áll azon programm alapján, amelyet Bókay János egyetemi tanár, a magyar gyermekvédelem fáradhatatlan harcosa állapitott meg. Hajduska Emil udvari tanácsos, a Magyar Földhitelintézet igazgatója, példátadóan buzgólkodik dr. Fodor Oszkár királyi tanácsos, központi igazgatóval egyetemben azon anyagi eszközök előteremtésén, amelyek a nagyarányú épitkezés megkezdéséhez szükségeltetnek. Az ország társadalma is bizonyára sietni fog annak a mozgalomnak, mely az emberanyagot védi ebben a sok külső és belső ellenségtől tépett országban, legújabb alkotását, a gyermekszanatoriumot, nagy jelentőségéhez képest felkarolni.

Maga Lukács László belügyminiszter is átérezvén a magyar társadalmi gyermekvé-

Jubilálok.

Ünnepelem? Hallod-e csak,
Jubilálni kell talán,
Hisz ma lettem 60 éves.
Nohát úgy tekintgess reám.
Ha 20 évek, 25-ök
Jubilálnak — kutyafáját!
ekem inkább van rá jogom.
Nézd hát karul azt a konyhát.

Van-e zsirunk? . . . van-e liszted? . .
Van-e sok káposzta, kása?
Szóval van-e minden, ami
Kell a töltött káposztába?
Csirkét kapni a piacon
Paprikásnak, s turós csusza
A menüben benne legyen,
Tőpörtyüvel czikornyázva.

Égri vörös is kerül tán
S egy kis üveg szomorodni.
Ezek nélkül úgy sem lehet
Vigadni vagy szomorkodni.
S ha még feketekávét is
Innátsz anyjuk, hire megyen.
Meglásd, hogy a „Közérdek"-ben
Bőlünk milyen fain cikk leszen.

Mi a? . . . Üres a kamara?
Cáms máter? . . . a bizon baj . . .
De tán kenyér mégis akad
S hozzá egy kis maradek vaj?
Égri helyett — itt a hatos —
Hozzál kérlek szóda vizet,
Usse ménkü az ujságját,
Jubilálunk ahogy lehet.

Zombory Gyula.

Elesett a siófoki bolgár kertész.

Irta: Balazs József.

Csendes a siófoki kertésztelep; gazdátlanul hever a sok ültetvény, elhervadva, megfagyva. Üres a kertészlak, elköltöztek onnan a lakók.

Szorgalmas munka közben teltek el a bolgár kertészek napjai a szép Balaton partján. A nehéz napi munka után szép megható meséket mondott el Pincsikor Todor bolgár kertész családjának. A távoli hazáról, szép Bolgárországról, az elhagyott faluról szólt az elbeszélés.

A bolgár család szép csendesen gyüjtötte a vagyont.

Sötét felhők gyültek Balkán egén. Nap-nap után aggasztó hireket hoztak a lapok a messze országból.

Egy napon behivót kapott Pincsikor Todor, hogy azonnal vonuljon be Bulgáriába, veszélyben van a haza.

Még aznap vonatra ült.

Nem szomorkodott, nem búsult. Keblét lángoló hazaszeretet dagasztotta és azon végtelen gyülölet, mellyel minden bolgár a törökkel szemben viseltetik.

Tudta azt, hogy itt a leszámolás ideje. Oly háboru készül, melyben egyik félnek teljesen el kell pusztulnia.

Ment a háborúba és itt hagyta családját. Három hétre rá szomorú levelet hozott a posta az árván maradt kertészlakba. Az volt a levélben, hogy Pincsikor Todor meghalt a hazáért, mint hős; egy golyó furta át szivét Kirkilisnél?

Az özvegy mindent eladott és elutazott családjával haza. Mit is keressen itten. Nincs aki keressen, nincs már gazdája.

Haza ment szülővárosába. Ott megtudja hol esett el férje. Felkeresi a közös sirt, a gyermekeivel ott fog imádkozni, azért, kit legjobban szeretett, ki szemefénye volt, de kit elszólitott a kötelesség a háboruba, hogy hazájának szent ügyeért ontsa ki vérét.

Azután haza megy szülővárosába s új életet kezd. Hogy mit fog kezdeni, tudja Isten. Talán eljár kapálni vagy mosni, hogy eltartsa árváit.

Azon tudat, hogy férje a szent ügyért küzdve esett el, azon édes visszaemlékezés, mellyel jó férjére gondol, erőt ád neki a nehéz küzdelemre.

Ide Magyarországra csak elvétve fog gondolni. Talán majd nyáron, a szép Balatonra, hol oly sokat volt, hol oly megelégedéssel élt.

A csendes bájos kertészlakra, mely most teljesen üres, gazdátlan, mert Pincsikor Todor — halva van.

delem nagyfontosságát, mellyel a külföld előtt is méltán elismert állami gyermekvédelem sikereit és eredményét szolgálja, a legnemesebb érdeklődéssel viseltetik minden olyan társadalmi mozgalom iránt, mely a modern magyar gyermekvédelem előbbrevitelét támogatni hivatott.

Most a belügyminiszter meleghangu körrendeletet bocsájtott ki, melyben az összes hatóságok és a nagyközségek figyelmébe ajánlja az áldásos munkásságot, melyet a Hohenberg Zsófia hercegnő legmagasabb védnöksége és gróf Zichy János vall. és közokt. miniszter kormányzata alatt álló Gyermekszanatorium Egyesület kifejt.

Ez a legnemesebb emberbaráti célok szolgálatában álló egyesület — mondja a miniszteri rendelet — »Balatonalmádiban épített Zsófia Gyermekszanatorium«-ában már is számos elhagyott beteg gyermek ápolásáról gondoskodik; hogy pedig áldásos gyermekvédő munkálkodását a jelenleg szervezés alatt álló második intézetében, a székesfőváros budai részén építendő »Zsófia Központi Gyermekkórház«-ban is minél eredményesebben folytathassa s a melegen érző szívek minden részvétere méltó szegény elhagyott beteg gyermekek könnyeit felszárítva, a jövő nemzedék gyarapítását és megerősítését úgy, mint a multban oly ritka szép eredménnyel tette, továbbra is hathatósan munkálhassa, a közigazgatási tisztviselőknek ezen magasztos cél érdekében kifejtendő fáradozására állandóan nagy súlyt helyezek.

De kéri a rendelet a nagyközönséget is, hogy a budai gyermekkórház érdekében engedélyezett karácsonyi gyűjtés eredményes is legyen, hogy szegény és gazdag egyaránt nyissa meg szivét, amikor saját gyermekének karácsonyfáját díszíti és gondoskodik anyai, apai szivének boldogságára saját kisdedének örömeről, gondoljon némi adománynyal arra a védtelen gyermekvilágra, amelynek megmentését a Gyermekszanatorium feladatául tűzte.

Egy közelgő ünnepélyről.

A karácsony a legszebb, legkedvesebb ünnep, nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek ünnepe is. Ilyenkor, karácsony felé fogékonyabb az emberi szív s a szeretet ilyenkor nyilatkozik meg az emberi lelkekben a legnagyobb mértékben. Ez a szeretet teszi szánakozókká, adakozókká az embereket, hogy azok számára is örvendetes ünneppé legyék a karácsonyi ünnepet, akik a sors mostohasága folytán nem részesülnének azokban az örömökben, amely számukra tulajdonképpen az ünnepet jelenti.

Ezek pedig a szegény gyermekek. S nekünk nevelőknek, akik az intézetben, a közelgő karácsonyi ünnepből kifolyólag a szeretetet, ezt a leghatalmasabb emberi érzést, az egyformaságot óhajtjuk beleplántálni a fogékony gyermeki lélekbe, nekünk nyilik a legszebb alkalmunk, hogy szavainknak szemmel láthatólag, kézzel foghatólag is, (amely a gyermek előtt mégis a legkedvesebb) hitelt szerezhessünk. Ott az ovodában bebizonyítjuk, hogy minden gyermek egyforma és mindenki egyformán részesül, a szeretet által nyujtott ajándékokban.

S én e helyen, a Mélyentisztelt Szerkesztő Úr szives engedelmével mondok leghálásabb köszönetet mindazoknak, kik adományaikkal lehetővé tették, hogy ovodámban a gyermekeknek karácsonyfát állitsak és őket némi ajándékban is részesitsem. Az e célra rendezett mesedélutánom jövedelme 22 korona, továbbá a jószívű gyermekbarátoktól gyűjtött 40 korona lehetővé teszi, hogy tervemet megvalósitsam.

A karácsonyi ünnepély december hó 22-én, vasárnap délután pontosan fél 3 órakor lesz megtartva. Aki részt akar venni az ártatlan gyermekek örömében, aki gyönyörködni óhajt a kisdedek hála-ima és énekeiben, az szivesen látott vendég lesz ott, »ahol a gyermeki kebleknek fohásza égbe szállva, áldást harmatoz azokra, akik neki örömet szereznek«

Hüll Czili
áll. óvónő.

Figyelmeztetés.

A karácsonyi és újévi rendkivüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztositható, ha a közönség a csomagolásra és cimzésre vonatkozó postai szabályokat betartja.

Különösen szem előtt tartandók a következők:

1. Pénzt, ékszert, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad.

2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékü és csekélyebb sulyu tárgyaknál pedig erős csomagoló papir használandó Vászon vagy papirburkolattal biró csomagokat, göbnélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan átkötni, a zsineg keresztezési pontjain pedig pecsétviasszal lezárni kell. A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó

3. A cimzésnél kiváló gond fordítandó a cimzett vezetek és keresztnevének vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.), továbbá a cimzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére; a Budapestre és Wienbe szóló küldemények cimirataiban ezenkivül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzése stb. kiteendő A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4. A cimet magára a burkolatra kell irni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cim tatáblácskára, bördarabra vagy erős lemezpapirra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papirlapokra irt cimeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani.

Feltette kivánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a cimirat összes adatait feltüntető papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogyha a burkolaton levő cimirat leesnék, elveszne vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontás útján a jelzett papirlap alapján a csomagot mégis kézbesiteni lehessen. Kivánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagon levő cimirat felső részén is kitüntesse.

5. A csomagok tartalmát úgy a cimiraton, mint a szállitólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Wienbe szóló élelmiszereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemü, szeszes italok stb.) tartalmazó csomagok cimirataira, nemkülönben az ilyen csomagokhoz tartozó szállitóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.)

A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivetése szempontjából szükséges és a gyors kézbesitést lényegesen előmozditja.

A csodakályha.

A Welzl és Pető-féle füstemésztő kályha (Székesfehérvár, Széchenyi-u. 9.), — amelyet a föltalálók Magyarországon, Ausztriában, Belgiumban, Angolországban, Svájcban és Németországban szabadalmaztattak — igen elmés, bár egyszerűnek látszó megoldása a praktikusnak, az olcsónak, a teljes veszménytelenségnek, a hygieniai kivánalmaknak. Számtalan előnyei közül csak a következőket ragadjuk ki:

Kiállitása igen tetszetős, bármely szalonnak diszéül szolgálhat. Egyazon fajtát 12 nagyságban és többféle kivitelben készitik a telepen. A 36 koronás fajta kevesbé tehetősek által is megszerezhető.

Eleggé meg nem becsülhető előnye a Welzl és Pető kályháinak, hogy abban a legrosszabb minőségü magyar barnaszén is pompásan ég és intenzivebb hőt fejleszt, mint másfajta kályhában a legfinomabb poroszszén. A technologiai főiskola többszöri próbafütés alapján megállapitotta, hogy a füstemésztőkályha használata által legalább 55—60% fütőanyag megtakarítása érhető el. Az elfütendő anyag salakot, hamut alig hagy, a kályha kiszivja belőle, ami csak kiegetheto belőle, sőt valósággal visszakeröldzi az egyszer már megemésztett anyagot. Az egés által fejlődő gázokat ugyanis az elmés berendezés visszavezeti a tűzhöz és azok ismét elégnek, egyenletes, kellemes hőséget árasztva. És éppen, mert a gázok fölemésztetnek, teljesen kizárt dolog, hogy kellemetlen illatok, vagy füstszag keletkezzen. Kormot, füstöt egyáltalán nem képez. És igen megbecsülendő előnye ennek a kályháknak, hogy kezelése igen egyszerű, továbbá hogy — mert a belső részek erős öntvények — a kályha igen tartós.

A kályhaipar terén szenzációs esemény lesz, ha a Welzl és Pető »füstemésztő«-jét megismeri a közönség. Szakkörökben már most a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak róla.

A kitünő találmány értékesitése eddig igen nehezen ment, Welzl és Pető nem rendelkezett ugyan a szükséges anyagi erőforrásokkal. Már pedig a gyártás és a forgalomba hozatal jelentékeny anyagi befektetést igényel.

Miután azonban felismerték nagy horderejét és üzletileg kiválóan kihasználható voltát a »csodakályhának«, érdeklődés alakult a találmány értékesitésének, illetve a gyártás és a forgalombahozatal anyagi nehézségeinek elhárítására.

Welzl és Pető telepe tehát — egyelőre bár szerény apparátussal — de a legszebb jövő biztos kilátásával vezeti üzemét. Az érdeklődés a legmesszebbmenő készséggel működik közre, hogy a »füstemésztő kályhák« gyártását mielőbb nagyobbszabásu gyári üzem végezze.

A munkálatok már folynak abban az irányban, hogy a szabadalom kihasználására, értékesitésére részvénytársaság alakuljon, amely jelentékenyen meg fogja nagyobbitani a telepet és Székesfehérvárott egy életképes, virágzásra, sőt amerikai stilusu föllendülésre hivalott gyári üzemet fog létesiteni.

A kiváló találmány hasznositása kiváló kezekben van letéve és igy a siker el nem maradhat.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Gyászhir.** Igaz részvéttel vettük a hirt, hogy Stefán Kálmán okl. mérnök 42 éves korában f. hó 10-én Bécsben elhunyt. Stefán Kálmánt hosszú betegség fosztotta meg életétől. Stefán Kálmán néhai Stefán Ferenc helybeli ügyvédnek a fia volt s Budapesten végezte tanulmányait. Eleinte állami szolgálatban állott, mint mérnök, majd folytonosan különféle találmányok problemáival foglalkozott s állandóan a külföldön tartózkodott. Halála özvegy édesanyját mély gyászba döntötte. Folyó hó 12-én helyezték örök nyugalomra Bécsben. Nyugodjék békében!

— **Tanitógyülés.** A Muraközi Tanitókör választmánya f. hó 7-én tartott gyülésén Brauner Lajos elnök inditványára részvételét fejezte ki Ruzsicska Kálmán dr., kir. tanfelügyelő elhunyta alkalmából s érdemeit jegyzőkönyvileg megörökitette. Továbbá tudomásul vette elnök jelentését a tanitók fizetésének rendezése tárgyában Budapesten megtartott szövetségi gyülés lefolyásáról s határozatáról. Végül tüzetesen foglalkozott a Szövetség elnökségének a tanitóság fizetésrendezése, jogvédő bizottságának szervezése, a mellékfoglalkozások tarifája és a szolgálati pragmatika tárgyában kibocsátott javaslataival. Tudomásul vette elnök jelentését, hogy a fizetésrendezés tárgyában kibocsátott emlékirat egy példányát dr. Hajós Ferenc orsz. gyülési képviselőnek átadta, aki a tanitóság jogos kérésének támogatását megigérte. Továbbá azt is, hogy a körnek jelenleg 142 tagja van.

— **Tüzoltóügy.** A helybeli önk. tüzoltó egyesület dec. 10-én Bakos Géza dr. elnöklete alatt választmányi gyülést tartott, mely alkalommal egy új billenő mozdonyfecskendő beszerzését határozták el: a regi Baltyánban helyezik el. A választmány ugyanekkor kimondta, hogy tekintettel a nyomasztó gazdasági viszonyokra, a farsangon tancvigalmat nem rendez. A gyakorló mester inditványára az is elhatároztatott, hogy a vidéki tüzesetek alkalmával a segélyegylet alapjából 6 működő tag 2—2 K jutalomban részesül.

— **Az alsólendva—kanizsai vasút.** Úgy látszik, a mostani mozgalomnak mégis csak lesz sikere. Az alsólendva—kanizsai vasút meg fog épülni. A vonal mentén fekvő községek sorra jelentenik a már megszavazott hozzájárulási összegeket, hogy a meg szükséges 3.00 ezer K egybegyüljön. Biztató dogle, hogy a vármegye is a már egyszer megszavazott, de utóbb visszavont 300 ezer K hozzájárulást megujította. A kormány is kedvezően intézte el az engedményesek kérvényét, amennyiben utasította a kebelbeli állandó vasútengedélyezési bizottságot, hogy az engedményeseket holnaputánra Budapestre hivja össze, hogy a vasút épitési, üzletberendezési és egyéb engedélyezési feltételeit megbeszéljék.

— **Köszönetnyivánitás.** A m. kir. határrendőrség által a határon visszatartott és lakóhelyükre visszaszállitott tiz magyar munkás rögtöni segélyezésére a Zrinyi-szállóbeli asztaltársaság 10·76 K-t bocsátott a város előljáróságának rendelkezésére. Az adományért az előljáróság hálás köszönetet nyilvanit.

— **Halálozás.** Mendiy Károly, a temesvári áll. ipari szakiskola tanára, intézetünk egykori növendéke, 53 éves korában Temesvárott meghalt.

— **Közegészségügy.** A felnőttek egészségi állapota a mult negyedben, a vármegye területén, elég kedvező volt, a gyermekeké is általában jó volt. Járványos betegség 439 esetben merült fel 51 halálesettel (36 vörheny). Orvosrendőri boncolás 5, hullaszemle 46 esetben teljesittetett. Súlyos testi sértés 37 esete jelentetett be. Öngyilkosságot 14 egyén követett el. Véletlen szerencsétlenségnek 20 egyén esett áldozatúl. Elmekórnak 16 esete képezte hivatalos beavatkozás tárgyát. Hét évnél fiatalabb gyermekek gyógyittatása 156 esetben mulasztatott el. A vármegye területén lelenc 62, dajkaságba adott gyermek 340, elmebeteg és hülye 764, siketnéma, vak és nyomorék 792 van. A közsegélyre szorultak száma 2273, a keresetképtelen árváké pedig 2589.

— **Tüz.** Miklós napján este 8 óra előtt tüz ütött ki a szomszédos Drávanagyfalu községben, melynek hire csakhamar eljutott Csáktornyára is s a felharsant veszkürtök hangjára az önkéntes tüzoltók is kocsilecskendőjükkel siettek — 5 fokos hidegben a vész színhelyére. A tüz Balics Ferenc telkén épült pajtájában keletkezett, melyben Zobec István szénája volt összehalmozva. Balics Ferenc háztulajdonos Fiumében keresi kenyerét s az üresen maradt házban anyósa, Dobsa Imréné huzódott meg, ki Drávavásárhelyen lakó férjét elhagyva, Drávanagyfalúban keresett menedéket s a visszatérésre kérlelő férjéhez, minden fenyegetés dacára sem volt hajlandó hazamenni. A tüz keletkezésének valószinüségi oka ezen családi körülményekkel lehet összefüggésben. A pajta szénával együtt leégett s a kár mintegy 660 K, melyből mután csak a pajta volt biztositva, valami meg fog térülni. A tüz színhelyén megjelent a csáktornyai uradalom és Szászkő község is fecskendőjével. A szénarakásban lappangó tüz végleges eloltása a csáktornyai önkéntes tüzoltókra maradt, mert még a falubelieknek is, amint a tüz terjedése megakadályoztatott, a biró, jegyző s tanitó legnagyobb buzgólkodása dacára, haza mentek s csendőrség hiányában alig maradt néhány ember a végleges eloltásig a tüz színhelyén.

— **Követésre méltó példa.** A mai viszonyok között igazán ritkaságszámba menő nemes cselekedetről értesülünk. Drávatüred község képviselőtestülete ugyanis Bóna Ernő tanitójának egyszersmindenkorra 150 K segélyt szavazott meg s azt nyomban ki is utalta. Noha a község tanitója ezt ritka szorgalmánál és buzgóságánál fogva meg érdemelte, mégis feljegyzésre méltó Drávatüred képviselőtestületének ez a majdnem egyhangulag hozott határozata, mert a község idei pótadója 276·5 s a jövő évi 240 % lesz. A képviselőtestületnek eme ügyszólván példanélküli elhatározására a község telkes jegyzője, Harmat Nándor, volt befolyással, aki ez alkalommal is bebizonyitotta, hogy a magyar kultúra ügyét szivén viseli s annak előmozditására minden lehetőt megtesz. Ezzel levette Muraköz eme községéről a szégyenbélyeget, hogy »többet törődik a marhájával, mint gyermekeivel.«

— **Rövid borgyógyászati útmutatót** mindenki kaphat, ha azt a Kolozsvári (Heinrich) gyógyszappangyár részvénytársaságtól (Monostori-út 54.) levelező-lapon kéri.

— **Őrzik a hidakat.** Miután többfelé észlelték, hogy a nagyobb hidakat felrobbantani készülnek, biztonság okából a hidakhoz mindenfelé katonaságot vezényeltek ki, mely a hidakra éjjel-nappal folyton felügyel. Igy a muraszerdahelyi, varasdi, kotori és letenyei hidakon is katonák láthatók ez idő szerint, akik a hidon átkelőket állandóan megfigyelik, szükség esetén igazolásra felszólítják. Hasonlóképen feltartóztatnak minden 17—42 éves védköteles férfit az ország határán. Ausztria és Magyarország közt ennek következtében s továbbá, mert a helybeli határrendőrség a rendeletet, melyet erre vonatkozólag a belügyminiszterium a kivándorlás korlátozására kibocsátott s azonnal életbeléptetett, a Magyarország és Horvátország közti határra is értelmezi — Horvátország felé is ebben a tekintetben a személyi forgalom teljesen szünetel.

— **A takarékbetétek.** A pénzintézetek országos egyesülete a közönség megnyugtatására körlevélben hangsulyozza, hogy a takarékbetétek háboru esetén sincsenek veszélyeztetve, mert a hágai konvenció értelmében még a győztes ellenfélnek sem áll jogában kezét a takarékbetétekre rátenni.

— **Vándor-biróságok.** Érdekes ujitást léptet életbe az új perrendtartás. Elrendelte, hogy az egyes járásbiróságok területén több kisebb törvénykezési kerületet kell alakitani. Ezeknek a kerületeknek a központját azután hetenkint előre megállapitott időben és napon felkeresi egy-egy biró és tárgyalási napot tart. Meghallgatja a panaszokat, kisebb ügyeket azonnal elintéz, rövid úton idézvén be tárgyalásra a feleket. Ezek a vándor biróságok 1914. január 1-én kezdik meg működésüket.

— **Uj százkoronások.** December 23-án kerülnek forgalomba az új százkoronások, amelyeknek kék nyomásában vörös foltok vannak, hogy a bankjegyek hamisitása megakadályoztassék. Az új százkoronásoknak a szövege a régi, de rajza új és igen sikerült.

— **A nővér miatt.** Horváth József muraszerdahelyi molnárlegény vasárnap délután átrándult Felsőlakos községbe és az ottani korcsmában egy Bazsika Katalin nevü gyertyánosi leánnyal mulatott egészen estig. Este, midőn Horváth egyedül Muraszerdahely felé tartott, a leány bátyja, Bazsika Imre egy társával útját állta és kérdőre vonta, hogy hogyan mert a nővérével mulatni. Szó szót követett, majd verekedésre került a sor s a két legény úgy helyben hagyta Horváthot, hogy ez több sebből vérezve kénytelen volt futva menekülni. A támadók ellen a csendőrség az eljárást megindította.

— **Az idei fürdőszezon a Balatonon.** A Balaton somogyi partján Somogyvármegye alispánjának hivatalos jelentése szerint az idei fürdőszezonban 8069 vendég volt a somogyi fürdőkben, mig az előbbi évben körülbelül 20000 körül. Óriási, majdnem megdöbbentő ez a visszaesés, különösen ha meggondoljuk, hogy a somogyi part fürdőtelepei legtökéletesebbek a Balaton partjain. Sokan a fürdővendégek csökkenését abban látják, hogy a polgár emberek, kiknek legtöbb jövedelmük van, kihasználva a jó alkalmat, egyszerüen kiszipolyozták a vendégeket.

— ***KARÁCSONYI ÉS UJÉVI ajándékok nagy választékban kaphatók Pollák Bernát órás- és ékszerésznél Varaždin, Ferencz József-tér.***

— ***MINDENKINEK FONTOS az uj adótörvények ismerése. Népszerü leirásban kapható Strausz Sándor könykeresk. Csáktornyán.***

XXIX. god. tečaj. Csáktornya, 1912. november 15-ga. Broj 50.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeči družtveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna cěna je:
Na celo leto . . . . . 8 kor.
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik: ZRINYI KÁROLY. Suradnik: PATAKI VIKTOR. Izdatelj i vlastnik STRAUSZ SANDOR.

Težačkih obiteljov veselje.

Ovu jesen opet dvějezeropetsto težačkih obiteljov se vu pravu svoje stanje, vu pravu svoju hižičko odselilo. Dvějezeropetsto takvih poljodelavskih težakov, koji nisu gotove peneze imali, koji nisu našli kinča, nisu herbali, nisu imali drugo, kak dvě sdrave i delavne ruke i marljivost. Nije je niščí podpiral i nisu imali vu nikoga zaufanost, samu vu sebe. Bez kapitala su došli pod svoj krov, kojega s marljivostjom, s dvemi delajučemi rukami budu pomalem splačali i po vremenu bez svakoga terha na svoju decu ostavili.

Koj zna, kak je teško vu jedni-jedni občini ili vu varašu do falaček zemlje dojti za grunt, kak veliko svotu treba platiti za jedno malo hižičko, on more samu znati, kakov aldov je on zakon za težak človeka, koj na leto dan tezero i jezero siromakov spravi pod svoj krov. Ovaj pošten zakon je orsačko spravišče 1907-ga leta napravilo, daklem komaj pet lét je tomu, pak itak jedni-jedni varaši, kak je Szentes, Csongrád, Hódmezővásárhely, Zenta, Püspökladány cěle varašince imaju stakovih hiž, koje su na stotine zazidali poljodelavskim težakom.

Kak se treba briniti ili početi, da to postignemo? Tak se počme, da siromaški težaki se spopišeju vu svaki občini zvrho toga, da kuliku bi se njih našlo vu jedni občini, koji bi s orsačkom pomočjom šteli vu svoj stan dojti. Zakon tak odredjuje ovu stvar, da gde se barem deset takvih obiteljov najde, molbenicu daju k občinskomu poglavarstvo, vu koji prosiju, da naj občina počme razpravu za težačke hiže zidati, tojest da občinsko poglavarstvo naj odluči, da bude težačke hiže zidalo. Pokehdob zakon to zahtěva, da vu ovim poslu poglavarstvu mora prve korake napraviti ili razpravu početi, razmi se, da poleg toga samu tam moči se od toga spominati, gde s gospodarov skup složeno poglavarstvo vu najbolšim prijateljstvu živi siromaškim pukum, tak rekuč s težaki s delavci. Ali tam, gde jeden proti drugumo truce děla, koji težaki proti su poglavarom, gde jeden drugomu proti zanimivosti ide, tam niti naj manjša rěč nemore biti od toga, tam niti vu spomenek nemore dojti to.

Več vu ovim poslu se vidi, kak je dobro i potrěbno občinsko poglavarstvo poštuvati i posluhnuti. Samu tam si more siromak pomoč najti, gde spoštenjom živi, gde ga poglavarstvo poštuje i smili se mu.

Ako občinsko poglavarstvo molbenicu gori prime i odluči, da taj posel na sebe zeme, tam je najvekša teškoča preskočena i tam je najvekša zapreka sputa pospravljena. Na dalje onda ide, kak dabi biča plel. Vu ovim poslu onda ili občina ili pak varmegjija odgovornost zeme nase za jedno vekšo svotu, koja se na posud mora zeti.

Več predi na molbenicu, koja se k ministeriumu pošle po občinskim poglavarstvo, odgovor da kraljski zemeljski minister, da od cěle svote kuliku procentov bude splačal orsag, tak dugo, doklam se cěla svota doli splati. Zakon dopušča zemeljskomu ministro, da tristojezer korun slobodno obrne na ov cil, tojest stakvom svotom pomaže interesa plačati. Ravno zato se more to pripetiti, da svaki bez kapitala more hižu imati, za koju niti tuliku ni plača na leto, kak ako je na kvartiru ili pak, ako je rendator, kuliku rende mora plačati. Po vremeno pak je stanje Božje i njegvo.

Vnoge občine su, gde ako jim to na veliki terh nejde i same podpiraju s penezi ove težačke posle.

To su vesele stvari. Za istinu, to samu oni si moreju primisliti, koje je sudbina na to odredila, da više obiteljov mora stanuvati vu jedni hižički ili pak vu jedni skupni kuhnji se moraju mučiti. Koj je vu svojim stanju, on je vu takovim položanju, da nije nikomu na zadevi i kaj što gud reče, istina je, da takov človek počme pomalem šparati i gospodariti. Težak človek, ako spretno ženo ima, kad se vu svoje stanje zeseli, taki si pribavi nekaj mladine, potlam i svinjče dojde k hiži. Vu vrtu pak zraste tuliku, da je za hižu dosta svega, negda pak i na piac more se odnesti i tak pomaže dobra žena hižne terhe nositi svojemu mužu. On težak človek, koj vu svojem stanuje, čistam drugač živi i uvěk je veseleši i nigdar se ne boji tak budučnosti. Samu nigdar nije smeti pozabiti na ove rěči: Ako si sam pomoreš, pomorete i Bog.

Balkanski boj.

Žalostnim srdcom čitamu dan na dan svagdašnje novine od strahovitnoga boja i strahoma mislimu, ali nebudu morali denes, zutra i naši dečki pred štuke stati. Čudimu se, da se sreča tulikuput priměnja, kak se

Miškecov drveni sluga.

Miškec, pastir mlinarov, je došel iz sprovoda svojega tetca domov; a taj preminuli tetec je bil stari neženja, koj je imal dosta rodbine, ali malo blaga za dielingu; jer i on je bil samo jedan siromaški nadničar, koj je danas tu, sutra tam za peneze težačko dielo delal. Anda je njegova ostavština bila hitro podielena i razdielena medju rodbinom.

»Kaj to nosiš? Kaj si mozbit i ti kaj herbal?« — pita ga mlinarica, kad je Miškec s nečim u papir zamotanim pod pazuhom domov došel.

»Dakako da jesam!« — veli posmehce; a ona znatiželjna odmota tu stvar. »Oj je, drveni sluga!« — veli ona smejuč se, — »pak kaj budeš šnjim?«

Ovo pitanje nije bilo posve neumiestno, jer taj drveni sluga je bil ono pravo izsmiehavanje sudbine čoviečanske, a napose Miškecove, koj još nikada nije imal čižme za zuvati. Miškec je bil pri mlinaru pastir, koj je za svoje dielo dobival koštu kvartir i staru pokrpanu odiečU, ali čižme cieli svoj život nije imal, izvan ako si je za velike svetke koje posudil. Pak eto, on je slugu za izzuvanje čižem herbal! Ali Miškecovo veselje nije zato bilo menjše.

»Ja vre čižme dobim!« — rekel je pun ufanja, jer odkad je bil vlastnik drvenoga sluge, mislil je i nadalje na ono, kaj k tomu spada.

»Ti bedačec!« — mislila si je mlinarica — »ali kad bude to?« — A to nije mislila, da nebi bila nikakova falinga, da bi je i od nje dobil. Miškec pak je svojega dragoga drvenoga slugu odnesel u svoju komoru i tam ga je liepo u papir zamotanoga spravil pod postelju.

Drugog dana je Miškec, kak navadno, bil svinjami i kozami na paši te je podjedno zalukaval po putu prama šumici, odkud bi mogla iz svog grada grofica se došetati, kak to više krat biva. Gospa grofica je bila velika dobročiniteljica siromakom. Ona se je več i s Miškecom mimoiduć više krat baš liepo spomenkuvala; Miškec se anda nije imal bojati, da bi ga odbila, ako bi ju liepo zaprosil za — jedne čižme. I kad se je na jedan krat na putu od šumice pokazala spobral si je Miškec svu srčanost u jedan koš kapu potegne iz glave te pozdravi groficu riečmi: »Dobro jutro milostiva gospa grofica, kušujem ruke!«

Grofica prijazno odzdravi: »Bog stobom Miškec! — Kako je?«

»Zlo!« — odgovori prevejanec danas zrezno.

»Ah, siromačec« — pomiluje ga — »a gde fali?«

»Tu fali, gospa grofica!« — i tim pokaže na svoje dobro velike noge.

Gospa grofica gledi kroz lorgnon mu noge, a onda veli kakti pitajuć: »Beteżne noge? ali ja nikaj nevidim . . . .—«

»Ah ne, beteżne nisu . . . . ali čižem nemam. Da bi ja smel gospu groficu liepo prositi za jeden par starih čižem od gospodina grofa? Ja bi jako liepo prosil!« — i on proseć sklopi ruke.

»Ah tak!« — smeje se grofica — »anda dobro, ja bum pogledala, pak ako gde kaj najdem, dobiš . . . . No dobro je dobro Miškec!« — brani se, jer joj je Miškec obodvie ruke pričel kušuvati . . . .

Več drugog dana donese sluga iz grada par starih, ali još posve dobrih grofovih čižem na pašu Miškecu. I sad je Miškec imal i čižme, on je anda sada imal sve, kaj je

je ravno i vu ovim boju dosvedočilo. Presešne tjedne smu tak mislili, da slavodobitan bulgarski šereg nebude predi postal, doklam se nebude vu Konštantinapolju po vulicah španciral, sad pak ravno takove glase dobimu, da bulgarska vojska je vu veliki pogibelji. Pred Čataldžom slavni bulgarski šeregi su vustali, k tomu pak i nekoje dobre već zadobljene pozicije su morali ostaviti. To veliko pogibelj zlamenuje na bulgarce, makar su do vezda slavno se sponašali i bitku za bitkom zadobili, ali da pak njihovih šeregov cvět i ružice mrtve ležiju vu tudji zemlji. Menjka već puškin prah i druga municija. Denes, zutra tak shodiju, kak su nagjidainski cigani, koji su više tjednov vitežki se branili tak, da na zadnje nepriatelj je moral odvinuti. Kad su to cigani vidli, jeden stupi na bašču i scělom grlom kriči nepriatelju: Morete Bogu zahvaliti, da nam je puškin prah s menjkal, drugač bi još dobili nekoju kuglju vu hrbet. Razmi se, da na ove rěči, nepriatelj se nazat obrnul i dobro napokal cigane.

Ravno smu tak sad s turčini, koji stopram vezda očeju malo k sebi dojti. Jeden za drugim dojdeju s Male-Ažie počijeni regimenti, koji premeniju trudne i spotrte regimente. Taj povoljen posljedak se već vidi pri Čataldži, gde su turčini zastavili slavne bulgarske šerege. Taj prvi posljedak oduševljenje toči vu turske soldate i svrho toga vu Drinapolj i Skutari festunge zaprli turčini triput se bolje braniju, kak su se predi. Od toga se malo balkanski savez prestrašil i doklam su predi s visokim nosom se spominali s turčinom, sad su već puno bolje pokvapleni i milostivnesti.

Pod razpravom mira smirom traja boj. Savezki šeregi bez svakoga cila hodiju sim tam i naprimer denes grki dobiju zapoved, da naj zavzemeju ovu ili onu mesto, doklam do ta dojdeju, već bulgarce ili srbe najdeju tam.

Poleg toga, jerbo nepriatelja ni najdeju, savezni šeregi jeden na drugoga pazi, da nebi za sebe zadržal s lehkočum zavzeto mesto Još jako lehko se pripeti, kad na delingo dojde red, jeden drugomu skoči vu kečko.

Medtem toga vekši vodji Albanie su Albaniju za sloboden orsag skričali. Razmi se, da to niti grki, niti srbi, niti pak črnogorci neču to spoznati. Prěm srbi, kak smu to več pisali na Adriji na svaki način očeju morsku postajališče zadobiti s vun toga pak i od Albanije vekšo stran zahtěvaju. Pokehdob pak Austria-Magjarska to nidopušča bormeš su pripravni oružje sdiči proti nam, Rusi su se jako za srbljane zeli. rusu pak se opet preizi groziju i ako za kratko vrěme politikuši nebudu si bolšu pamet zeli naprě, lehko cěla Europa bude vu jednim plamnu. Sad vu ovim sdimom napujenim zraku kak se bude pripetilo, to samu sam Bog zna.

Okolo gospodarstva se naj bolje pozna, kakov veliki kvar je na jeden orsag boj Naprimer vu Montenegro od sedemnajst lět, do šestdesetpet lět stari mužkarci si su vu boju k tomu pak i ženske su na bojnim polju, gde stroška nosiju i beležnike vračiju. Doma su samu starci i deca, koji su za nikakvi posel ni. Zemlje nišči ni obdelava, takodjer niti druge gospodarske posle nišči ni zveršava. S česa budu ovi kleto živeli?

Kad ovu hištoriju pišemu tak moremu reči, još nekoji dan i kocka se bude prehitila, daklem predi kak ove novine dobite vu ruke. Denes tak posel stoji. da još ov tjeden se mora prehititi, ali moremu Srbijom i s Ruskim orsagom vu poštenim miru živeti, ali pak sreča od oružja bude prehitila, kaj bude na Adriji i vu Albaniji.

Tak je još ni bila napeta štrunja i za naj krajše vrěme mora se dokončati, kak bude. Srbija se strahovitno pripravlja, rus ju neče tišiti, nek mesto toga se i sam pripravlja i do vezda je več osemnajst korov porinul na granice k tomu pak sve posud ruski špioni hodiju, naj više vu Galiciji. Velim, ov tjeden budemu več znali, kak stojimu. Telegrami ovoga tjedna ovak govoriju:

Beč, dec. 10. Tak je sve napeto, da sdvojeno čeka od monarchije 52 miljunov ljudstva, da kak se bude Srbiom konfliktuš obrnul. Koji blizu kraljskoga dvora su, več neuzterpljivno zahtěvaju, da do kraja račun napravimu Srbijom. Srbski oficiri i njihov minister Pašič več se tak hvastalno sponašaju, da to nije moči duže terpeti. Vu Beču smirum se povekšavla stranka, koja zahtěva boj. Občenito mlenje vu Budapeštu, Lembergu, Pragi i vu Zagrebu tak se vidi, da je mirno. Več i vu monarchiji živeči slavi su tak neuzmirni poleg vnogih srbskih izultošov, da si nemoreju primisliti, kak se podufa jeden takov mali, hitvalni orsag proti nam se staviti. Takov glas se čuje, dabi vekivečni grěh bil još jedenput odprostiti Srbiji. Tak je osbiljan položaj, da bolje nemore biti i svako vuru čekamu našega staroga kralja zapoved, da idemu vu Srbiju, da ju malo na poštenje navčimo.

Trostruk savez su ponovili, Nemški, Taljanski i Romanski nadalje pak i Turski orsag znami deržiti tak bude se pripetilo, da Srbija na jedenput od četiri stranke bude v ognju.

Naj bolje nas je Srbija vu Prizrendu sbantuvala, gde su našoga konzula, Prohaska Oskar skorom zaklali. To niti Srbija nemore zatajiti. Za vezda još to lažeju, da Prohaska je strělal na srbske soldate. No, to bi vre itak mogla istina biti, da jeden človek se bude cěli srbski vojski protistavil. Kaj su s našim konzulom tam napravili, to je najvekša izmetina proti cěli monarchiji, takvoga nekaj samu lopovi moreju napraviti. Za nekoji dan bude sve akte od toga dugovanja světo vun dal od svunašnih poslov minister i onda bude videl Ruski orsag, za kakvo smetje se je zel i kakvo smetje podpira. Cěla Europa se bude čudila, svaki človek bude zahtěval, da si zadovoljščinu zememu od Srbije. Kak se glasi čujejo, Berchtold grof, minister, potrebuval bude, da oběsiju one, koji su to svinjariju napravili. Več i to znamu, da srbski soldati na zapoved Jankovič generala su bantuvali konzula. Razmi se, da Srbija nebude nam prěk dala Jankoviča, zatem dojde ultimatom. Glasovitni politikuši tak veliju, da Srbijom nije smeti tak baratuvati, kak s jednim poštenim orsagom, neg tak ju treba kaštigovati, kak svakoga razbojnika. Zato budu ekspediciju poslali vu Srbiju, da poloviju one, koji su vu Prizrendu beštialnim poslom zrok bili. Ako pak se cěla Srbija proti stavi, tak ju budemu kaštigovali, kak je cěla Europa kaštigala kinezere, kad su preiskoga konzula zaklali. Vu ovim poslu cěla Europa s nami deržiti i tak mislimu, da niti rusu nebude volja ov nečisti posel podpirati. Daklem nazadnje vu ovim gadnim poslu Srbija sama ostane.

Naši šeregi samu sbog toga budu vu Srbiju vdrli, da vu ruke dobimu grěšnike i da je kaštigamu. Kocka je još denes ni hičena i još nije znati, kak se bude sve skup prehitilo.

Cetinje, dec. 10. Skutarski turski zapovednik, kad je parlamentair došel mu na znanje dati, da je měd nepriatelji mir nastal, nije štel to naznanje zeti, neg odmah je s festunga vun vdrl i strahovitno se navalil na črnogorce, da je pretira. Još nije znati, kak je boj vun zišel.

Rim, dec. 9. Adriatico zvano taljansko paroladju su grčke taborske ladje vlovile i vu Korfu su ju odegnale. Na ladji je mela bila. Stěm su strahovitno sbantuvali Taljanski orsag i zvrho toga zadovoljščinu budu zahtěvali od grkov, takodjer da i ladju odmah na put pustiju.

Sofia, december 10. Vu Bulgariji je sve skup 18 jezer turskih soldatov zarobleni, med njimi su 350 officirov.

Budapešt, dec. 10 Serěnji grof zemeljski minister vu ime Lukač ministerprezidenta govora držal vu orsačkim saboru. Tak je govoril, da nišči se naj ni boji od boja, jerbo hvala Bogu imamu dosta i dobre soldačije i sve što je potrěbno za boj. Nije treba odmah se preplašiti taki na prve glase, i peneze od bankov vun zahtěvati. Orsag je dosta jak, da svakoga more obraniti i na svakoga imanje paziti. Nije smeti se znaše vojske špotariti, jerbo je navěk takva, kak šteroga drugoga orsaga. Ministru su ablegati za govor gratulěrali.

Beč, dec. 12. Iz Beča telegrafěraju, da se je Auffenberg soldački minister i Schemua generalskoga stožera predstojnik zahvalil na službi. To je tak hitro došlo, kak dabi strěla bila puknola. Vu ovim zmešanim vremenu svaki tak misli, da nekaj takšnoga se pripetilo, kaj nas je opet malo bliže doneslo k boju. Ovi dva soldački prvi činovniki su bolje za mir gledali, kak za boj. Minister soldački je Krobatin general nastal, a generalskoga stožera predstojnik pak barun Conrad. Tak veliju, da ovi dva su najvučeneši soldati cěle armadie i potrěbno je da takvi dojdeju vu taborskim vremenu na prvo mesto. Daklem tak stoji denes, da ako se za istinu nebudemu mogli boja minuti, ovi dva budu vodili našu vojsku. Kak se čuje, to je Ferenc Ferdinanda želja bila da se ovi premeniju, kralj je to želju Ferenc-Ferdinandu svršil. Koji misliju, da su vu Beču

---

skupa spadalo: čižme i slugu za zuvanje i on se za to nije samo malo gizdal. A kakove stoprv su to bile čižme? — Čižme grofove! Pak makar su ga ljudi i izsmiehavali, da Miškec ima na sebi nekaj plemenitaškoga, to se on nije trebal srditi, jer je to i istina bila. Samo je bila mala neprilika, da su grofove noge bile nešto manje od Miškecovih, pak kad je onda je Miškec cieli dan imal noguh, te su mu noge nabrekle, onda se čižme iz njih nisu dale. Ali baš u tom slučaju je drveni sluga bil puno vriedan, pak je on svaki krat riešil pitanje manjih čižem a većih nog, i Miškec si je poslie takovog mučeničtva mogel svaki krat zdehnuti: »Eh — ipak je nekaj finoga takov sluga!« — I on se je često tim svojim slugom pred drugemi oholo hvalisal, a to punim pravom, jer u cieloj kući nije bilo duše, koja bi takovog potrebnog stroja posiedovala, akoprem su svi čižme imali, — ravnić ne plemenite. I baš to je med družinom u melinu skoro izazivalo svadju: »Em to več nije za zdržati, kak se taj balavec pred svakim gizda svojemi grofovskemi čižmami i svojem drvenem slugom.

Em. Kollay.

(Drugiput dalje.)

dvě partije, oni sad tak vidiju, da ona partija je obladala, koja pod siluma boja oče. Ministri opet tak očeju pomiriti světa, da to ravno nikaj ni visi od mira ili od boja, to je čistam soldački posel i takve premenjbe i vu naj mirnešim vremenu se pripetiju. Tak sgunjavaju, oni koji se stěm baviju. Nam nije drugu nikaj treba neg dabi več jedenput zasegurno znali, občim stojimu, da bi več jedenput kraj bil ovi komedji sim ili tam. Mi znamu, da ov posel opet strahovitni penez požere, ali pomoči si nemoremu. Samu to nije pravično, da jeden tak mali orsag, kak je Srbija, da gud more nam tak velike stroške napraviti, bez kojih bi lehko bili. Sad se opet tak čuje, da Srbija bude se podložila nam i stim opet mir nastane tijam, do — protuletja. Onda se opet znovič počme igra.

Što bude jakši?

Ako vun vudri boj, svaki bi naj predi to vagal, što bude jakši? Kak denes stoji Europa, orsagi vu dva tabore spadaju: trostruk savez i na drugi strani entente trostruk savez. Daklem ovak: Austria-Magjarska, Preiski i Taljanski orsag, suprotivna stranka pak je: Ruski, Francuzki i Englenski orsag. K ovam treba računati Srbiju, k nam pak Romaniu Tak stoji Europanski bal i sad to je pitanje, na koji stranki je vekša jakost?

To pre svake štricinge svaki more znati, da obedvě stranke strahovitne šerege moreju pribaviti i postaviti. Ako samu soldate zememu na broj, prěk deset miljunov imaju i ako se malo napreževju i dvajsti miljunov moreju skup napraviti. Sad ako si bez svakoga mišlenja račun napravimu, smirnum dušom moremu reči, da naš savez je jakši. I to ni velimo samu zato, da naš savez puno više i bolše soldačije ima, kak entente, neg još s bog jednoga važnoga zroka. Boj se samu s bog morskih postajališih ravna, vu ovim dugovanju je naš savez tak, kak jeden prst i niti za jeden las neče jeden drugač, kak drugi ili pak tretji.

Nije ovu dugovanje tak kod entente saveza. Istina, da bi Engleska zemlja jako rada bila tomu, ako bi Preisku zemlju malo doli deli i tak na lěta bi se rěšili vu trgovini naj vekšoga takmaca i svrho toga Englezka s drage volje bi podpirala ruse vu ovi politiki, ali kuliku bi gvinula Engleska na brodu, triput tuliku bi sgubila na carini, ako bi rusi zadobili. Rusom bi naj prvi cil bil, ako bi zadobil, da semu Dardanellak morski klanac odpre, koj je za denes pred njim zaprti. Ali ravno tu se ovi dva nikakvu formu ni pogajaju. Dardanellak klanca su 1841-ga leta zaprli pred ruskim nosom i da se mu nigdar ni odpre, na to tak pazi anglianec, kak na dvě oči. Pazi pak jako s vrho toga, jerbo vekšo jakost ima od Indie i od Egiptoma, daklem ako se mu sad rus nuter v tekne, kak tolvaj, med ove orsage, Englenska jakost odmah se sniše. Ako pak se Dardanellak odpre, rus je odmah na putu.

Dardanellak je on punkt, gde se dvě jakosti Ruska i Englenska zemlja nigdar nebudu mogle s glihati. Daklem Engiezka zemlja nemore to terpeti i od sebe zahtěvati, da rus boja zadobi. Poleg ove stvari naš savez je dvaputa jakši. Zato moramu mirni biti, či sbog drugoga ni, barem svrho toga: jerbo ravno zato, nebude boja.

KAJ JE NOVOGA?

— **Devetsto lět stara plebania.** Ovoga meseca osmoga su obslužavali ó-budinske plebanije devetsto lětnicu. Plebaniju su 1012-ga leta utemeljili. V nedelju ob deseti vuri svečanost se svetom mešom počela, koju je Lanji Jožef tinuini posvečeni biškup služil. Prodeštvu je Martinovič Šandor missionarski duhovni otec držal. Pred svečanostjum osem danov prije svaki dan vu jubileumski cirkvi su se božje službe zveršavale magjarski i nemški.

— **Regimentkasse tolvaj.** Nekoji dan se vu Arad do tepel jeden elegant mladič i vu Freud velikoga trgovca hiži se je nastanil. Policaji su se počeli brinuti što more to biti, koj se vu prijavni list ovak zapisal: ruttkai Ratkay Vilmoš pravnik. Jako je bil spodoben k onomu, koj je vu Miškolci regimentkassu razbil i odonut šest jezer korun odnesel. Okolovani mladič je Kišhonti Béla iz Rimasombata. Detektivi su ga predse postavili i kad su ga privizitérali, našli su prinjem 1400 korun od kojih nije mogel račun dati odkud je je zmogel. Na veliko spitavanje nazadnje je valuval, da on je Kišhonti Béla jednoga patikara sin iz Rimasombata. Na dalje je povedal, da svojim prijateljom Galla Agoštonom nekoji dan su vu Rimasombatski štajerunt šteli vdrti, jerbo su vnogo penez čutili tam, ali ni su mogli, nešči je pretiral je. Odvezda su po okolici putuvali i tak su se dospomenuli, kad opet budu vu poreznim uredu više penez čutili, opet se zideju, da ga porobiju. Policija se ravna, da mu i pajdaša na ruke dobi.

— **Katastrofa na sprevodu.** Vu Johannesburgu je jeden nesrečni težak za električni drot se prijel i električna jakost ga odmah zaklala. Od cěle fabrike težaki i činovniki su mu na sprevod išli. Kad su več tijam do cintora došli, strahoviten viher se je sdigel, strěle su pokale. Jedna je med težake vudrila i dvajsti i dva je odmah zatukla, petdeset pak je na smrt oranila.

— **Nove stokorun banjke.** Decembra 23-ga budu vun dali nove stokorun banjke, koje na modrim polju čerlene strafe budu imale, da nabude moči tak lehko fališne delati. Napis bude ravno takov, kak i na starih, samu ris bude drugi.

— **Paziju na moste.** Vu Aradu prěk Maroš rieke veliki most pelja, na kojega sad soldati paziju. V petek v noči spazi jeden soldat, da tri sumljivi ljudi se trsiju na most. Odmah je zastavil s med njih dva su odbežali, tretji pak je segurno proti mostu išel. Soldat je na to triput strelil na njega, ali vu kmici nije mogel trofiti i tak je i tretji vujšel. Tak misliju, da su srbi šteli mosta s dinamitom pod luft pustiti. Takodjer sve posud je na glas dano, da po noči nišči nesme nigdi pod most ili, po dano pak samu s dopuščenjom smeju ladje i čune pod mostom se voziti. Tu damu na glas, da i vu Muraserdahelju soldati paziju na most

— **Špiona su vlovili.** Iz Ujvidéka pišeju da na Pétervarado su jednoga Engelman Hugo zvanoga putnika vlovili, koj se je više danov okolo kasarnih i magazinov potepal i kad se je vu spomenek pustil s jednim stražaměštrom i od njega svakojačke soldačke posle zvědal, prijeli su ga i zatvorili.

— **Srbski buntari.** Segedu pišeju, da su vu tamošnji rešt jedenajst sklejenih srbov dotirali, koji su med ljudstvom buntu delali. Med njimi je i šóregsi pop, kojega su takaj na lancu dotirali i poleg buntarije vu rešt zaprali. To jim treba.

— **Pokrajni glasi od boja.** Denes se ljudi več tak bojiju boja, da svakoga koj kapo ima na glavi za ruski špion držiju. Ovu se pripetilo vu Mako varašu: Više danov je bil jeden elegantni rus vu Mako varašu i za Kalis zvanoga trgovca se vun dal. Okolo trgovcov je hodil i smirum je za cěnu pital i kak se naj leži žitek vun vozi iz orsaga, ali nijedenput je nikaj ni kupil. Višeput se na kočiji vozil po okolici i smirum je vizitěral pute, moste i kolodvore. Svako jutro točno je išel na pošto po peneze, koje je iz Ruskoga uvěk vu vekši svoti dobil. Počel je sumljiv nastajati, policaji su počeli paziti na njega. Kak je to previdel, da su sumlju zeli nanjega i da ga paziju, najedenput je samu zniknul iz varaša. Od hotela kelner je potlam povedal na policiji, da stranjski človek cěle noči je pisal i nad svakojačkemi mapami štunděral. Svrho toga velika je sumlja, da je ruski špion bil. Tak veliju, da je proti Budapeštu putoval.

Vu Barču pak se ovu pripetilo: Ivič Pero barči težak, kak rezervištu su na muštru ga pozvali vu horvatsku Cabuno, gde 70. pješički regiment leži. Pridevčerom na večer vu krčmi je Ivič nato poovučaval pajdaše, da ako boj bude Srbijom, da na nikakvi vačin naj ni strělaju na srbske bratance, nek naj rajsi obrneju puške na švabe i na magjare. Izdajicu domovine je soldačka patrola vu željezu děla i vu soldački rešt odgnala. Soldaški sud bude ga sudil. Kad se to vu bojnim vremenu pripeti, odmah bi ga na smrt odsudili i najedenput bi ga doli strelili.

Sabadke pišeju, da tam na Ludašpusti na hitroma se sega vun hitil jeden prosti soldat. Šanca se doli pokuturnul i počel je bežati. Najpredi se s jednim poljodelavcom zišel, koj je plaho kričal za pomoč kad je krvavoga soldata spazil. Soldat pak je podjednoma rožđjil: Kraj nam je, tu je več boj! Ljudi su se vugnuli plahoga človeka i tak nikomu je nikakvo falingo napravil. Na skoroma su došli žandari i vlovili su bieśnoga soldata. Lanca su mu na ruke deli, ali strahovitno jak človek, kak konca je razirgel lanca. Opet su ga komaj obladali, nazad svezali i na kola hitili. Na koli se još boje sbesil i doli se hitil. Nato su ga s vožanu privezali kolam, da se ni mogel genuti. Po cělim putu se je grizel i smirum kričal, naj mu daju vumrěti, jerbo s boja itak živ ni dojde. Odpeljali su ga 86. pešičkomu regimentu, tam su zeznali, da to je Jurička Janoš i 1908-ga se je odslobodil soldačije, sad su ga kak rezervišto nuter pozvali. Spotrli človek vu kasarni se je vmiril i s mirnima je stiha povědal: Sad me barem magjarski dečki streliju, pak itak nebudem vu boj išel. Juričku su vu Budapeštinski soldački špital odpeljali.

Novi KOLENDAR za ljeto 1913!

Kak svako ljeto, i ljetos smo se žurili, da skim predi dobite vu ruke „MEDJIMURSKI“ kolendar. Ljetos je puno vekši i s vun svakojačkih lěpih pripovestih, još i od Balkanskoga boja se čita. Lěpe *slike* se takodjer najdeju vu kolendaru. Dobiva se pri izdateljom:

Cena !50! filler

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)
knjižari vu Csáktornya

Gabona árak. — Cieny žitka.

mmázsa	1 m.-cent.	kor. fill.
Buza	Pšenica	20 00 —
Rozs elsőrendu	Hrž	15 20 —
Árpa	Ječmen	15 60 —
Zab	Zob	17 20 —
Kukoricza	Kuruza suha	15 60 —
Fehér bab uj	Grah beli	21 00 —
Sárga bab	» žuti	18 40 —
Vegyes bab	» zmešan	18 00 —
Kendermag	Konopljenoseme	21 00 —
Lenmag	Len	25 00 —
Tökmag	Košćice	25 20 —
Bükköny	Grahorka	15 00 —

Császárfürdő *Budapesten. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona.* Kisorangu *kénes hévvizü gyógyfürdő, modern berendezésü gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, iszapborogatások, uszodák* külön hölgyek és urak részére. *Török-, kő- és márványfürdők, hőleg, szénsavas- és villamos-vízfürdők. A fürdők kitünő eredménnyel használtatnak főleg csuzos hántalmaknál és idegbajok ellen. Ivó-kura* a légzés érvek hurutos esetekben's allesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Gyógy- és zeneúti nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld *AZ IGAZGATOSÁG.*

Eladó újbor.

Badacsonymellékben termett saját termésü ujboromat seprüvel vagy fejtve azonnal eladom. Van sasla, muskotályos és rizling külön szedve. Kitünő fekvésü, késön szedett jo minőség savanyuság nélkül. Vasuton szállitható Badacsonytomaj vagy Tapolcáról

Hegedüs A. Elek, föld- és szőlőbirtokos, Káptalantóti.

4641/ik. 912 **Arverési hirdetmény.**

A csáktornyai kir. járásbiróság közhirré teszi, hogy dr. Hidvégi Miksa ügyvéd által képviselt dr. Magdics Perő varazsdi ügyvéd végrehajtatónak Március István nős Trupkovics Katalinnal dravaóhidi lakos végrehajtást szenvedett ellen 136 kor. 29 fill. tőke s jár. iránti végrehajtást ügyében az árverést az 1881. évi LX. t. cz. 144. és 146. §§-ai alapján elrendelte, minek folytán végrehajtatónak 42 kor. 72 fill. tőke, ennek 1912. évi május hó 24-től járó 6% kamata, 12 kor. árverés kérelmi és a még felmerülendő költségekből álló követelés kielegitése végett a nagykanizsai kir. törvényszék és csáktornyai kir. járásbiróság területéhez tartozó a dravaóhidi 50 sztkvben 20/8/2 hrz. sz. ingatlannak végrehajtást szenvedettet nevén álló $^1/_2$-ed része 427 kor. az u. o. ugyan azon tkvben 152 hrzsz ingatlan végrehajtást szenvedettet illető felerésze 3 kor. az u. o. felvett legelő és erdő illetőségnek végrehajtást szenvedettet illető felerésze 3 kor. az u. o. 79 sztkvben 31/a hrz sz. ingatlannak végrehajtást szenvedettet illető $^1/_2$-ed része 73 kor. az u. o. 107 sz. tkvben 62/b hrz sz. ingatlannak végrehajtást szenvedettet illető $^2/_3$-od része 23 kor. az u. o. 137 sztkvben 224/a/23 hrz sz. alatt felvett végrehajtást szenvedettet illető $^1/_3$-öd része 7 kor. az u. o. 137 sztkvben 224/a/31 hrzsz ingatlannak végrehajtást szenvedettet illető $^1/_3$-od része 3 kor. az u. o. 236 sz. tkvben 58 b hrzsz ingatlannak végrehajtást szenvedettet illető $^1/_2$-ed része 105 kor. az u. o. 237 sztkvben 105/a hrzsz. ingatlan végrehajtást szenv. illető $^1/_2$-ed része 78 kor. az u. o. 238 sztkvben 32/a/1 hrz sz végrehajtást szenvedettet illető egész ingatlan 70 K az u. o. 238 sztkvben 86/5/b hrzsz. végrehajtást szenvedettet illető egész ingatlan 73 K az u. o. 238 sztkvben 92/2/a hrzsz. végrehajtást szenvedettet illető egész ingatlan 252 kor. becsáron

1913. évi január hó 2-án d. e. 10 órakor

Drávaóhid község házánál dr. Hidvégi Miksa ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános birói árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár melynek felénél alacsonyabb áron 20/a 1/a hrzsz. 2/3-nál alacsonyabb áron pedig a többi ingatlan el nem adható.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni és pedig 42 kor., 70 f., 30 f., 30 f., 7 kor., 30 f., 2 kor. 30 f., 70 f., 30 f., 10 kor., 50 f., 7 kor. 80 f., 7 kor., 7 kor., 30 f., 25 kor. 20 fillért.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részben, mégpedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 15 nap alatt a másodikat ugyan attól 30 nap alatt a harmadikat ugyan attól 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverési naptól számitandó 5% kamatokkal együttaz árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Csáktornya, 1912. nov. 13. 993

A Ferenc József tudomány-egyetem bőrgyógyászati osztályán Prof. Marschalkó igazgató utasitására kizárólag a Kolozsvári Heinrich-féle **gyógyszappanokat** rendelik.

Világhirü különlegességek:

Kolozsvári KÁTRÁNY-SZAPPAN

(teljesen kiszoritotta a külföldi gyártmányokat)

IZZADÁS ELLEN Kolozsvári chromszappan.

BŐRKIÜTÉS-VISZKETEG ELLEN Kolozsvári kénszappan.

Szeplő, májfolt, stb. arctisztátlanság ellen: **Kolozsvári borax-szappan.**

HAJHULLÁS ELLEN Kolozsvári Petrolszappan.

Ezenkivül egész sora a világhirü gyógyszappanoknak, melyek minden gyógyszertárban és drogéria-üzletben kaphatók. Ismertetőt készséggel küld:

KOLOZSVÁRI HEINRICH JÓZSEF gyógyszappangyár r.-t.

Kolozsvár.

Egy jó erkölcsü fiú tanúlónak felvétetik Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvnyomd. Csáktornya

Hirdetmény.

Alulirott ezennel közhirré teszem, hogy ***folyó hó december 17-én délelőtt 10 órakor Ráckanizsán****, néhai Kozma György*

korcsma helyisége

nyilvános árverésen eladatik és pedig két szoba korcsmai berendezéssel — pince felszereléssel — és a többi melléképületek, valamint konyhakert — szántóföld és rét.

A nyilvános árverést tartja. Dr. KADÁK PÁL árvaszéki ülnök mint az árvák képviselője.

Az árverezni kivánók kötelesek az árvák vagyonára vonatkozó feltételeket betartani.

Ráckanizsán, 1912. december hó 5-én.

Az árvaszék megbizásából: ***IFCSICS LAJOSNÉ.***

PROGRESS egészségügyi cigaretta hüvely és papir anconarcotico vattával ◆ Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SÁNDOR) papirkereskedésében Csáktornyán

874 22—52

Karácsonyi és ujévi ajándékok

nagy választékban és jutányos árban kaphatók:

Rosenfeld J. órás- és ékszerésznél **Csáktornyán,** Arpád-tér, takarékpénztári épület

---

Az emberi kéz mint sérvkötő

SENSATIÓS TALÁLMÁNY!

Kérjen ingyen prospectust!

Zárt borítékban portómentesen küldi

POLLITZER SÉRVAMPULATORIUM

speciális orvosi rendelőintézet

BUDAPEST, VII., Rákóczi-út 10. Félemelet.

Rum kiváló minőség, lit. á K 1·30 és feljebb.
Szilvórium nagyon jó, lit. á K 1·40 és feljebb.
Törkölypálinka lit. á K 1·40 és feljebb

Kapható:

Hochsinger M. és Fiai cégnél

Csáktornya.

Rum jako fini, liter od 1·30 K višje
Slivovica jako dobri, liter od 1·40 K višje
Tropica žganica, liter od 1·40 K višje

Dobiva se pri:

Hochsinger M. i Sinovi firmi

Csáktornya.

Karácsonyi- és újévi képes levelező-lapok

művészies kivitelben kaphatók:

Strausz Sándor □ **könyvkereskedésében**

Csáktornyán

Elsőrangú pontos óra!

Egyedüli elárusítóhely:

Pollák Bernát

órás- és ékszerésznél

Varaždin

AZ UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . 28.— K
Fél évre . . . 14.— K
Negyed évre 7.— K
Egy hónapra 2.80 K

karácsonyi nagy jubileumi száma

tartalom és terjedelem dolgában páratlanul áll az egész világsajtóban. Nincs az a naptár- vagy albumajándék, mely ezzel az egy

karácsonyi jubileumi számmal

felér. – Ezt a karácsonyi jubileumi számot megkapja mindenki, aki AZ UJSÁG-ra, ha csak 1 hónapra is, január 1-vel előfizet.

AZ UJSÁG a legjobban szerkesztett, teljesen független, nagy előkelő napilap.

Vasárnap: Asszony-, Gyermek- és Automobil Sport melléklet.

Megrendelő cím: **„AZ UJSÁG" kiadóhivatala, Budapest, VII., Rákóczi-út 54. sz.**

Nyomatott Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvnyomdájában Csáktornyán.